

Broarna i Edänge

Första och andra bron

Det hinner hända en hel del under 150 år. Så länge har det funnits broar här fast den senast byggda bron, den tredje, ligger 1 km nedströms. Det intressanta är att alla broarna fortfarande finns kvar och att diskussionen på senare tid faktiskt handlar om den allra äldsta.

Först lite historia från webbplatsen banvakt.se som främst handlar om banvaktsstugor och trafikplatser (järnvägsstationer) men en och annan bro har slunkit med.

Från <https://banvakt.se/bollnas-ljusdal/-1/>

Den första bron byggdes i samband med att Norra stambanan drogs fram här 1879. Den valda brotypen var en gallerverksbro. Den byggdes rakt över den kraftiga forsen vid Edänge och då flottning förekom måste bron byggas utan ställningar i älven. Bron byggdes färdig på älvens södra sida och sköts sedan över landfästena och brostöden. Det var första gången lanseringstekniken användes i Sverige. Det gör bron särskilt intressant ur teknikhistorisk synpunkt.

De tyngre och snabbare tågen ställde högre krav på brokonstruktionerna och runt och efter sekelskiftet 1900 byttes mängder med gamla broar. Vid Edänge byggdes en ny bro som stod färdig 1915. Konstruktör var Otto Linton som var ingenjör och chef för broavdelningen vid Kungl. Järnvägsstyrelsen. Bron mäter 106,95 m mellan landfästena och är av s.k. fackverkstyp med överliggande huvudreglar som getts en form som liknar en hängbro.

Den gamla bron fick ligga kvar som reserv och fortfarande (2019) ligger båda broarna kvar sida vid sida, trots att de 2005 ersatts av en ny bro ca 1000 m nedströms vid en ny och rakare linjesträckning.

Tillägg OT:

Konstruktionsmässigt är 1915 års bro en konsolbro.

Den tredje bron

Märkligt nog hittar jag väldigt lite publicerat om den nyaste bron. Det finns massor av bilder på de två första, främst på DigitaltMuseum, men jag har bara lyckats hitta en enda bild på bron som blev klar 2005.

Detta trots att det var en del rabalder kring bygget. I maj stoppades det pågående arbetet av ett beslut i regeringsrätten eftersom brodragningen korsar ett Natura 2000-område som ska skyddas. Tydligen hade inte dåvarande Banverkets utredning om bron tagit hänsyn till detta.

Länk: <https://www.svd.se/sallsynt-strandvaxt-stoppar-brobygge> (2004-05-02)

Beslutet upphävdes och i november 2005 invigdes bron drygt 30 MSEK dyrare än beräknat.

Länk: <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/dalarna/halsingland-omstridd-bro-over-ljusnan-invigd-idag> (2005-11-28)

Därför blev det angeläget att själv göra ett besök och se hur bron ser ut. Det finns ganska lättillgängliga småvägar från Hybo och ner över Edänge varifrån man når både den nya och de gamla broarna. Dit åkte vi 2021-05-28.

Bilderna på sidan har kompletterats.

Gamla broar kan återanvändas

En tid efter att den tredje bron invigts dyker det upp förslag om kommunen skulle kunna köpa in den äldsta av broarna för att använda den som en del i en cykelled. Riktigt när det här sker är inte helt klart men vi hittar en artikel i helahelsingland.se 2012-09-01, som inte längre är åtkomlig.

Den kan följas med ett antal artiklar och inlägg fram till 2019-03-03 när kommunstyrelsen tar beslut om kommunchefen ska ta fram kompletta förslag till cykelvägar som innefattar ett avtal med Trafikverket om nyttjande av en av de gamla broarna.

2022-10-05 dyker det upp en artikel i Ljusdalsposten att den nya cykelleden snart är redo att invigas. Det är alltså den äldsta bron som nu får ett nytt liv.

Länk: <https://www.ljusdalsposten.se/2022-10-05/ny-cykelled-snart-redo-att-invigas--forbinder-tatorter-i-ljusdal>

Och lagom till Cykelns Dag den 3 juni 2023 invigdes cykelleden Ljusdal – Järvsö där den gamla bron är en viktig del.

Invigningsaffischen och bild ur artikeln i Ljusdalsposten.